



ABI-INFO II

ma 24.8.2026, klo 10.00-, Auditorio

Tietoa kokelaille

- Lue ennen koetta!

[Määräykset ja ohjeet | Ylioppilastutkintolautakunta](#)

Sinulla on oikeus osallistua tutkinnon kokeeseen, kun olet opiskellut vähintään asianomaisen aineen **pakolliset opintojaksot**, ennen koetilaisuutta. Tai jos vieraassa kielessä ei ole pakollisia opintoja, tulee suorittaa vähintään kuusi (6) opintopistettä.

Kokelaan tulee saavuttaa osallistumisoikeus viimeistään ennen koepäivää.

Ylioppilastutkintokokeiden tehtävät perustuvat **pakollisten opintojaksojen** lisäksi myös **valtakunnallisiin syventäviin opintojaksoihin**, joten hyvä menestyminen kokeissa edellyttää myös näiden opintojaksojen hyvää hallintaa

SYKSYN 2026 KOEPÄIVÄT

ma 14.9. äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), lukutaidon koe

ke 16.9. uskonto, elämänkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto

pe 18.9. vieras kieli, pitkä oppimäärä
englanti
ranska
espanja
saksa
venäjä

ma 21.9. toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä

ti 22.9. psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia

to 24.9. matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä

pe 25.9. äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), kirjoitustaidon koe
suomi / ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -koe

ma 28.9. vieras kieli, lyhyt oppimäärä
englanti
ranska
espanja
saksa
venäjä
italia
portugali
latina
saame

- Syksyn 2026 ylioppilastutkinnon tulokset ovat lukioiden käytettävissä to 12.11.2026 (Nähtävissä Wilmassa aamupäivän aikana)

- Tulokset ja kokelaan arvostellut koesuoritukset annetaan kokelaalle ja alle 18-vuotiaan kokelaan huoltajalle nähtäväksi Oma Opintopolku - verkkopalvelussa pe 13.11.2026 alkaen.

Järjestäytyminen:

Kokelaan on oltava valmiina Satamassa siirtymään saliin seuraavasti:

. klo 8.00:

- ke 16.9. (ue, et, yh, ke, ge, te, 144)

. klo 8.15:

- ma 14.9.(äi- lukutaidon koe, 44),
- pe 18.9.(A-kieli, 47),
- ma 21.9. (RUB ja RUA, 35),
- ti 22.9. (ps, fi, hi, fy, bi, 69),
- to 24.9. (MAA/MAB, 27),
- pe 25.9. (ÄI/S2, 46), kirjoitustaidon ja suomi toisena kielenä kokeet

. Klo 8.40

- ma 28.9. (B2/3-kielet, 3)

Ennen koetta:

- **Oman istumapaikan numeron** tulee tarkistaa aulan liikuteltavalta ilmoitustaululta olevasta listasta ennen koetta! Paikka vaihtelee eri kokeissa.
- **Välineiden ja eväiden tarkistaminen.** Kokelas itse esittelee tavarat valvojalle ennen saliin siirtymistä (avaa kannet, jotta eväät ovat tarkastettavissa).

- **Mennään omalle numeroidulle paikalle** ja ryhdytään asentamaan konetta Abitti2 -sovelluksen avulla yo-koetta varten (muista asentaa nettipiuha ennen sitä koneeseen-> koetta ei siis tehdä ekoe-verkossa langattomasti)

Eväät:

- **Laitetaan läpinäkyviin pakkauksiin!**
 - esim. muovirasiat, muovipussit
- **Ei saa näkyä etikettejä**
 - esim. kääreet ja pullojen/tölkkien etiketit pois/teipattu
- **Teippaukset tehdään kotona!**
- Lääkkeet voit ottaa mukaan ilman erillistä lupaa (painopakkausessa tai irrallisena, ei pahvikuoria mukaan)
- **Kerrospukeutuminen** on suositeltavaa, koska salissa tulee kylmä, kun istuu monta tuntia paikallaan







Saliin tulee tuoda/saa tuoda:

- kone,
- laturi,
- henkilöllisyystodistus (passi, ajokortti, henkilökortti tai kuvallinen kela-kortti)
- kynä, kumi ja viivain,
- langalliset kuulokkeet
 - tuo omasi, jos sinulla on hyvät kuulokkeet
 - Bluetooth-ominaisuudella olevia kuulokkeita ei hyväksytä, vaikka ne olisivat liitetty johdolla koneeseen!
- langallinen hiiri saa olla, langaton on kielletty
- pelkät avaimet saa pitää taskussa
- Esim. tyyny tai viltti jne.

Mitä ei saa tuoda saliin (muutamia esimerkkejä):

- **Kännykän, älykellon, älysormuksen, älylasien sekä esim. lunttilappujen** yms. tuominen kirjoitussaliin johtaa aina havaittaessa syytteeseen vilpistä → kaikki syksyn kirjoitukset nollataan!!!
- Kännykät/lompakot jne. voit jättää saliin tullessasi koriin, joka viedään opintotoimistoon, josta ne ovat noudettavissa kokeen jälkeen (tai lokeroon)
- Reppujen ja kassien tuonti saliin on kiellettyä. Voit lainata tarjotinta tarvikkeiden vientiin koesaliin. Ne löytyvät liikuntasalin ovien lähetyviltä.

- Ei vaatetusta, jossa on tekstiä (tuotemerkki saa näkyä)!

Toiminta Abitti2-kokeessa:

TUTUSTU KOKEEN SUORITUSOHJEISIIN ENNEN KOETTA

Ylioppilaskoe tehdään ensimmäistä kertaa Abitti2 - ympäristössä.

- [Koejärjestelmän oheisohjelmat](#)

Kokelaan velvollisuus on huolehtia, että hänellä on kokeessa mukanaan kokelaan tietokonetta koskevan ohjeen (ks. [liite 2](#)) mukainen

- tietokone,
- virtajohto ja
- langalliset kuulokkeet (vapaaehtoinen)
- kokeessa tarvitsemansa sallitut lisälaitteet ja niiden mahdollisesti vaatimat adapterit

- Omalta paikalta ei saa liikkua ilman lupaa sen jälkeen, kun olet omalle paikallesi saapunut

- Kiellettyjen laitteiden tuominen koetiloihin katsotaan vilpin yritykseksi. Koetilanteessa on sallittua käyttää ainoastaan koetehtävissä annettua aineistoa ja koejärjestelmässä valmiina olevia ohjelmistoja ja

aineistoja (esim. käyttöohjeet, taulukkoaineistot).
Muiden aineistojen hallussapito, käyttö tai käytön yritys katsotaan vilpilliseksi menettelyksi.

- Jos käynnistät tai yrität käynnistää kokeen aikana tietokoneesi muuhun kuin koejärjestelmään, tämä katsotaan vilpilliseksi menettelyksi. Käyttäjätilin vaihtaminen kesken kokeen katsotaan vilpilliseksi toiminnaksi.
- Vilpistä tai tutkintojärjestyksen rikkomisesta seuraa, että kaikki kokeesi hylätään kyseisellä tutkintokerralla etkä mahdollisesti saa ilmoittautua seuraavalle tutkintokerralle.
- Huolehdi siitä, että valitset koejärjestelmässä sen kokeen, johon olet ilmoittautunut. Valitse myös oikea kieliversio kokeesta. Näkö- ja kuulovammaisille kokelaille on laadittu kokeista omat versiot. Jos olet ilmoittautunut näkö- tai kuulovammaisille tarkoitettuun kokeeseen etkä löydä sinulle tarkoitettua koetta koejärjestelmästä, pyydä valvoja paikalle.
- **Jos teet väärän kokeen, koesuorituksesi katsotaan keskeytyneeksi ja hylätään. Keskeytynyttä koetta ei voi kompensoida.**

- Kaikki kokeet alkavat kello 9.00 (paikalla klo 8.00/8.15/8.40).

- a. Kirjoitusaika on kuusi tuntia, paitsi samana päivänä kahden lyhyen kielen kirjoittajille kahdeksan tuntia tai pidennyksen saaneilla 1-2h pidempi saadun päätöksen mukaan

1. Kun saavut omalle paikallesi (Paikat ovat numeroitu. Mene ilmoitustaululla mainitulle paikallesi):

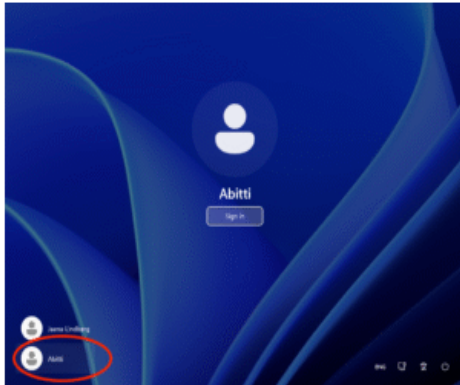
- a. liitä kone laturiin ja sähköverkkoon
- b. liitä koneeseen kuulokkeesi (pöydällä valmiina)
- c. **liitä koneeseen verkkopuuha.**
 - i. Koe tehdään langallisessa verkossa (eroaa tässä päättöviikon Abitti-kokeista)

Kokeeseen liittymisen

Kun koe on alkamassa, liity siihen näin:

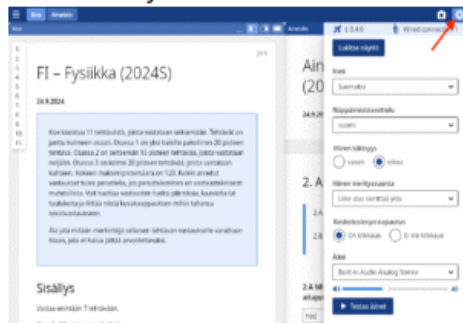
1. Liity tutkintoverkkoon (Wi-Fi tai Ethernet). Valvoja kertoo sinulle, mikä on oikea verkko.
2. Jos olet kirjautuneena sisään omalle tietokoneellesi, kirjaudu käyttäjätilitäsi ulos.
3. Kirjaudu sisään kokelassovellukseen näin:

- Oma tietokone: Klikkaa käyttäjätunnusta Abitti



- Lukion kone: Valitse kirjautumisnäytössä "Toinen käyttäjä" ja syötä käyttäjänimeksi `.\Abitti`
Jos tietokone kysyy salasanaa, saat sen lukioltasi.

4. Kun näet "Tervetuloa kokeeseen" -näytön, syötä siihen valvojan antama koetilan palvelimen nimi. Koejärjestelmä ohjaa sinut eteenpäin antamaan tarvittavat henkilötiedot ja aloittamaan kokeen.
5. Odottaessasi, että valvoja aloittaa kokeen, säädä tietokoneen asetukset mieleisiksesi. Voit vapaasti muuttaa asetuksia myös kokeen aikana. Saat ne auki klikkaamalla hammasratasta näytön oikeasta yläkulmasta.



Tietokoneen tekninen valvonta

Kun kirjaudut Abitti-käyttäjätunnuksella koneellesi, käynnistyy tietokoneesi tekninen valvonta. Se tarkoittaa, että kokeen aikana YTL kerää ja tallentaa tietoja käyttämästäsi laitteistosta sekä siitä, miten käytät sitä.

Teknisten valvontatietojen lisäksi tietoja tallennetaan myös koeympäristöstä. Tällaisia tietoja ovat syöttämäsi henkilötiedot (etu- ja sukunimi, sähköpostiosoite, henkilötunnus), valitsemasi koe ja koesuorituksesi.

Apua koeympäristön käyttöön

Koeympäristöön liittyvät ohjeet löytyvät osoitteesta cheat.abitti.fi .

Samat ohjeet ovat käytössäsi myös kokeen aikana. Silloin saat ne auki koenäkömän vasemman yläkulman sovellusvalikosta.

Jos sinulle tulee kokeessa ongelmatilanne, johon et löydä ratkaisua ohjeista, kutsu valvoja paikalle, niin saat toimintaohjeet häneltä.

Kokeen päättäminen

Voit esikatsella vastauksiasi skrollaamalla koesivun loppuun ja klikkaamalla painiketta "Siirry tarkastelemaan vastauksiasi". Tällöin näet vastaukset siten kuin ne näkyvät arvostelussa. Koejärjestelmä huomauttaa sinua myös tyhjästä ja ylimääräisistä vastauksista. Varoituksista huolimatta olet itse vastuussa siitä, että vastauksesi noudattavat kokeessa annettuja ohjeita. Vastausten tarkastelunäkymästä voit vielä palata muokkaamaan vastauksiasi.

Kun koe on valmis ja **et halua enää muokata** mitään vastaustasi, klikkaa painiketta "Päätä koe". Huomaa, että tämän jälkeen et pääse enää palaamaan kokeen muokkaukseen.

Kokeen jälkeen sulje koejärjestelmä. Koetilaisuudesta poistuttuasi voit kirjautua takaisin tietokoneellesi omalla käyttäjätunnuksellasi.

Ylioppilaskokeessa et voi sulkea koejärjestelmää ennen klo 12:ta etkä käyttää tietokonettasi muuhun kuin kokeen tekemiseen.

Ongelmatilanteita

Mitä tapahtuu, jos klikkaan "Päätä koe" -painiketta vahingossa?

Kutsu valvoja paikalle, niin saat toimintaohjeet häneltä.

Voiko Abitti 2:ssa etsiä Ctrl-F:llä?

Syksyn 2026 ylioppilaskokeissa on käytössä versio, jossa Ctrl-F:llä voi tehdä hakuja koe- ja aineistosivuilta.

Koeympäristön tekstinkäsittelyohjelma Collabora Online sisältää tekstihaun, joten tekstit voi halutessaan kopioida leikepöydän kautta tekstidokumentiksi.

- d. **TEE ÄÄNITESTI KUULOKKEILLASI!!!** Jos et saa ääntä kuulumaan, niin viittaa valvojaa auttamaan tilanteessa. (Tämä on erittäin tärkeä vaihe testata ennen koetta. Ääni ei saa kuulua koneesi kaiuttimista!)
- e. Sinun tulee itse valita oikea koe (aine, laajuus, vastauskieli fi)
- f. jää odottamaan opettajaa, joka kertoo sinulle koodit, millä pääset sisään (pidä henkilöllisyystodistus pulpetilla valvojan nähtävänä)
- g. koe alkaa klo 9.00, kun kokeen valvoja avaa kokeen
- h. voit päättää kokeesi aikaisintaan klo 12.00 ja sen jälkeen poistua salista (liikuntasalin käytävän kautta)

Mikäli kokeessa tulee tekninen ongelma ->

- **VIITTAUS ja valvoja tulee paikalle ratkomaan ongelmaasi. Saat tähän käytetyn ajan hyvitettyksi kokeen lopussa (eli koeaikasi voi päättyä esim. 15.07)**
- **Kokelas ei saa kokeen aikana poistua/ liikkua kirjoitussalista muutoin kuin valvojan saattamana (WC)**
- **Jos kokelaalta putoaa esim. kynä tai hän tarvitsee lisää paperia, tai hänellä on tekninen vika tietokoneen kanssa, hänen on viitattava, jolloin joku valvojista tulee hänen luokseen ja selvittää asian.**

- Myöhästyminen:

- a. soita välittömästi koulusihteerille tai rehtoreille!
- b. tule paikalle, vaikka myöhästyisit

- Koepaperit apuna vastuksen hahmottelussa

- a. Koulun puolesta annetaan koepaperit, jotka ovat konseptiarkkeja
- b. Koepaperissa on valmiina koulun nimi ja numero (1948). Näihin papereihin voit luonnostella esseetä, laskea laskuja, tehdä miellekarttoja ja jne. **Niitä ei ole siis pakko käyttää, mutta se voi olla hahmottelussa hyödyksi.**
- c. Jos käytät koepapereita, sinun tulee kirjoittaa nimikirjoituksesi ja täydellinen nimesi käyttämiisi papereihin

- Kirjoitustilasta ei saa poistua ennen klo 12.00 (pois lukien WC-käynnit)

a. Kun poistut wc-käynnille, sinun tulee painaa järjestelmän ylälaudassa näkyvää **LUKKO-kuvaketta** -> näyttö pimenee

b. Palatessasi paikallesi takaisin näyttö herää painamalla mitä tahansa näppäintä

c. **WC-tauolle siirrytään silloin, kun siihen annetaan lupa -> Viittaa nostamalla paikkalappusi siten, että numero lapussa näkyy taaksepäin valvojille**

- Kun klo 15.00 ilmoitetaan, että koe päättyy tai haluat lopettaa kokeen aiemmin (klo 12.00 jälkeen) ->

a. koe täytyy päättää silloin (ei enää lainkaan kirjoittamista tämän ilmoituksen jälkeen) -> Päättä koe-> sulje ohjelma-> irrota koetikku ja verkkopiuha jne.

b. Lisääajan saaneet jatkavat normaalisti, kunnes heille ilmoitetaan asiasta uudestaan

c. Muista, että lopullinen vastauksesi on **vastausruutuun** jätetty teksti tai lasku

d. Järjestelmä tallentaa automaattisesti sinne tekemäsi kirjoitukset

e. **Kaikki paperit** luovutetaan kokeen jälkeen valvojalle (valvoja, jonka pöydällä on suuret näytöt). Tyhjiin papereihin ei nimiä.

- f. Jos on tullut jonoa palautuksessa, niin jonota rauhassa. Keskustelu on kielletty salissa, koska osa tekee vielä koettaan!
- g. Poistuminen liikuntasalin pukuhuonekäytävän kautta aulaan
- h. Tietokoneen liittäminen tai sen yrittäminen muuhun verkkoon kuin koeverkkoon tai sen yritys johtaa automaattisesti vilppiin
- i. **Kun/ jos käytät apuohjelmia, sinun tulee aina tallentaa ja siirtää kopiomalla sen tehtävän vastaukset vastausruutuun!** Apuohjelmiin tehdyt vastaukset eivät siirry arviointijärjestelmään eivätkä tallennu automaattisesti!

Ylimääräiset vastaukset

- Koejärjestelmä kertoo, kuinka moneen kysymykseen tulee vastata
- Älä jätä ylimääräisiä vastauksia!
- Jos kokelas jättää arvosteltavaksi osakohtaisen enimmäismäärän ylittävän määrän vastauksia, katsotaan kokeen kyseisen osan kokonaispistemäärän muodostuvan siitä sallitusta määrästä vastauksia, joiden pistesumma on pienin.
- Jos tämän jälkeen kokelaan koko kokeen vastausmäärä ylittää vielä kokeen sallitun enimmäismäärän, katsotaan kokeen muodostuvan niistä 7 (fysiikka, kemia, biologia) tai 5 (muut reaaliaineet) vastauksesta, joiden pistesumma on pienin.

Sairaus:

- Mikäli sinulla on jokin sellainen **sairaus**, joka haittaa keskittymistä ja kokeen suorittamista, mutta joka mahdollistaa osallistumisen kirjoituksiin, tulee tästä hankkia lääkärintodistus.
- Akuutissa tilanteessa kokeen jälkeen koululääkärille
- Päiväys todistuksessa tulee kattaa kyseisen kirjoituspäivän. (esim. migreeni, fyysinen haitta jne.)

Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen

Lautakunta voi ottaa huomioon koesuoritusta heikentävän syyn ylioppilastutkinnossa, jos sinulla on jokin seuraavista:

- **sairaus tai vamma**
 - kuulovamma
 - näkövamma
- **lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus**
- **erityisen vaikea elämäntilanne**
 - opetuskielen puutteellinen hallinta (vieraskieliset kokelaat).

Ensisijainen tapa tähän on myöntää erityisjärjestelyjä koetilanteeseen.

Pistekorotus kohdistuu ainoastaan niihin kokeisiin, joiden arvosana ilman lisäpisteitä olisi hylätty.

Pistekorotuksen hylättyyn kokeeseen voi saada riippumatta siitä, onko erityisjärjestelyitä haettu tai käytetty.

Pistekorotusta ei voi kuitenkaan saada opetuskielen puutteellisen hallinnan vuoksi.

Kysy lisätietoja lukiostasi tai [lue lisää erityisjärjestelyistä lautakunnan verkkosivuilta](#). Lausunnot ja hakemukset toimitetaan lautakunnalle määräyksissä olevien aikataulujen mukaisesti.

Ilmoittautumisen mitätöiminen

Ilmoittautuminen on sitova.

- Jos olet ilmoittautunut tutkintoon ja sinulla on osallistumisoikeus, kokeesta pois jääminen tulkitaan käytetyksi yrityskerraksi.
- Lautakunta voi hakemuksesi perusteella mitätöidä ilmoittautumisen, jos kokeesta pois jäämiseen on erityisen painava, lautakunnan hyväksymä syy. Tehdään rehtorin kautta.
- Hakemukseen on liitettävä esimerkiksi lääkärintodistus sairaudesta, todistus ulkomailla opiskelusta tai työskentelystä kokeiden aikana tai todistus varusmiespalveluksen aiheuttamasta esteestä.
- Opiskelu tai työskentely kotimaassa tai pelkkä varusmiespalvelus ei riitä perusteeksi ilmoittautumisen mitätöintiin.

- Ilmoittautumisen mitätöinti ei pidennä ylioppilastutkinnon suorittamisaikaa. Ilmoittautuminen äidinkielen ja kirjallisuuden kokeeseen voidaan mitätöidä, jos olet pätevästä syystä estynyt osallistumasta joko lukutaidon tai kirjoitustaidon kokeeseen tai molempiin saman tutkintokerran aikana.

Miten haen ilmoittautumisen mitätöintiä tai ilmoittautumistietojen muutosta?

Toimita rehtorille tarvittavat tiedot kahden viikon kuluessa koepäivästä, ellei sairastuminen estä tietojen toimittamista.

- nimi
- yhteystiedot: postiosoite, sähköposti ja puhelinnumero
- mitä koetta hakemus koskee
- pyydetyt liitteet
- tilinumero mahdollista koekohtaisen tutkintomaksun palauttamista varten

• ABI-INFOT 2026-27:

- **ma 2.11., klo 10.00 -11.00 auditorio 24-ryhmät**
- **ti 1.12., klo 10.00 -11.00 auditorio ”**
- **ma 18.1., klo 9.40 -10.40 auditorio ”**

OHJEITA KOEYMPÄRISTÖN KÄYTTÖÖN

Koejärjestelmässä olevat ohjeet ja materiaalit löydät osoitteesta <https://cheat.abitti.fi>.

Sivuston ohjeita:

- Pikanäppäimet
- Ikkunoiden ja välilehtien järjestäminen
- Kuvankaappauksen liittäminen vastaukseen
- Tiedostojen tallentaminen
- Aiemman vastausluonnoksen palauttaminen
- Näppäimistöasettelun vaihtaminen ja virtuaalinäppäimistö
- CSV-tiedostona annetun aineiston avaaminen oheisohjelmassa
- Muita koekohtaisia ohjeita

Ohjevideot löytyvät koeympäristön aputoiminnosta, jonka löydät ohjelmavalikosta.

KOKEIDEN SISÄLTÖ ja RAKENNE:

NOUDATA TARKASTI TEHTÄVÄN OHJEITA KOKONAISUUDESSAAN!

MATEMATIIKKA

Koetehtäviin voi kuulua erilaisia aineistoja. Tarvittaessa aineistot voidaan antaa erillisinä tiedostoina tehtävän ratkaisuun soveltuviksi arvioitujen ohjelmien tiedostomuodoilla. Jokaisen tiedoston yhteydessä voidaan kertoa, millä ohjelmalla se on tarkoitettu avattavaksi. Kokelas valitsee itse, millä koejärjestelmän ohjelmista hän käsittelee kyseistä aineistoa.

Sekä pitkän että lyhyen matematiikan kokeessa on kaksi osaa: A-osa ja B-osa. B-osa voi jakautua kahteen osaan, jotka merkitään tunnuksin B1 ja B2. Alla olevaan taulukkoon on merkitty, kuinka monesta tehtävästä kukin osa koostuu ja kuinka moneen tehtävään kokelas vastaa.

Kokelas voi jo alussa vastata sekä A-osan että B-osan tehtäviin, mutta kokeen alkaessa kokelaalla on käytössään vain osa koejärjestelmän ohjelmista.

Palautettuaan A-osan kokelas saa käyttöönsä kaikki koejärjestelmästä löytyvät ohjelmat ja voi jatkaa B-osaan vastaamista. A-osan palautettuaan kokelas näkee vain B-osan tehtävät eikä voi enää palata vastaamaan A-osaan.

A-osan palautukselle ei ole aikarajaa.

Osa	Tehtäviä	Kokelas vastaa	Apuvälineet
A	4-9	3-6	koejärjestelmän laskinohjelmia rajoitettu
B (voi jakautua B1- ja B2-osiin)	4-9	3-6	koejärjestelmän ohjelmat käytössä
Yhteensä	8-13	6-10	

Tehtävien pisteet annetaan kokonaislukuina.

Kokeen enimmäispistemäärä on 120.

Kokeen A-osassa kokelaalla ei ole käytössään seuraavia muuten koejärjestelmään sisältyviä ohjelmia:

- 4f Vihko
- Casio ClassPad Manager
- Geogebra
- LibreOffice Calc
- Texas Instruments TI-Nspire CAS
- Vernier Graphical Analysis Pro
- wxMaxima.

Kokeen B-osassa kokelaalla on käytössä kaikki koejärjestelmään sisältyvät ohjelmat.

Merkkimäärärajoitetut tehtävät ja pistevähennykset

Kokeisiin voi sisältyä merkkimäärärajoitettuja tehtäviä tai osatehtäviä. Sallitun merkkimäärän ylittämisestä tehdään kyseisen tehtävän tai osatehtävän maksimipistemäärään suhteutettu pistevähennys, joka on kuitenkin vähintään 1 piste kokelaan tehtävästä tai osatehtävästä saamasta pistemäärästä.

Maksimipistemäärä	Ylityksen suuruus	Pistevähennys
1–3 p.	< 10 %	1 p.
1–3 p.	10–30 %	1 p.
1–3 p.	> 30 %	1 p.
4–6 p.	< 10 %	1 p.
4–6 p.	10–30 %	1 p.
4–6 p.	> 30 %	2 p.
7–10 p.	< 10 %	1 p.
7–10 p.	10–30 %	2 p.
7–10 p.	> 30 %	3 p.
11–12 p.	< 10 %	1 p.
11–12 p.	10–30 %	2 p.
11–12 p.	> 30 %	5 p.

REAALI

Kokelas voi osallistua yhtenä koepäivänä vain yhden reaaliaineen kokeeseen. Siten kokelas voi suorittaa yhdellä tutkintokerralla enintään kaksi reaaliaineen koetta. Tutkinnon hajauttamalla kokelas voi halutessaan osallistua usean reaaliaineen kokeeseen.

Eri aineiden kokeet jakautuvat kahdelle koepäivälle seuraavasti:

samana koepäivänä

psykologia
filosofia
historia
fysiikka
biologia

samana koepäivänä

evangelisluterilainen uskonto
ortodoksinen uskonto
elämänkatsomustieto
yhteiskuntaoppi
kemia
maantiede
terveystieto

Tehtävien määrä kussakin reaaliaineen kokeessa riippuu oppiaineen pakollisten ja valtakunnallisesti määriteltujen syventävien kurssien määrästä, oppiaineen luonteesta ja tehtävien luonteesta. Tehtävien määrät ja vastausten enimmäismäärät kokeissa ovat seuraavat:

VALITSE KIELEKSI SUOMI JA OIKEA KOKEESI!

	tehtävien määrä	vastausten enimmäismäärä
evangelisluterilainen uskonto	9	5
ortodoksinen uskonto	9	5
elämäkatsomustieto	9	5
filosofia	9	5
psykologia	9	5
historia	9	5
yhteiskuntaoppi	9	5
maantiede	9	5
terveystieto	9	5
fysiikka	11	7
kemia	11	7
biologia	11	7

Vastausten enimmäismäärä kussakin kokeessa määritellään myös jokaiselle kokeen osalle erikseen.

Vastauksista annettavat pisteet

Tehtävän laajuuden ja kysymysmuodon mukaan tehtävän maksimipistemäärä on 15, 20 tai 30 pistettä.

Kokeen maksimipistemäärä on **120 pistettä**.

Pistevähennykset

Kokeisiin voi sisältyä merkkimäärärajoitettuja tehtäviä tai osatehtäviä. Sallitun merkkimäärän ylittämisestä tehdään kyseisen tehtävän tai osatehtävän maksimipistemäärään suhteutettu pistevähennys, joka on kuitenkin vähintään 1 piste kokelaan tehtävästä tai osatehtävästä saamasta pistemäärästä.

Maksimipistemäärä	Ylityksen suuruus	Pistevähennys
1–3 p.	< 10 %	1 p.
1–3 p.	10–30 %	1 p.
1–3 p.	> 30 %	1 p.
4–6 p.	< 10 %	1 p.
4–6 p.	10–30 %	1 p.
4–6 p.	> 30 %	2 p.
7–10 p.	< 10 %	1 p.
7–10 p.	10–30 %	2 p.
7–10 p.	> 30 %	3 p.
11–15 p.	< 10 %	1 p.
11–15 p.	10–30 %	2 p.
11–15 p.	> 30 %	5 p.
16–20 p.	< 10 %	1 p.
16–20 p.	10–30 %	3 p.
16–20 p.	> 30 %	7 p.
21–30 p.	< 10 %	1 p.
21–30 p.	10–30 %	5 p.
21–30 p.	> 30 %	10 p.

Ylimääräiset vastaukset

Jos kokelas jättää arvosteltavaksi osakohtaisen enimmäismäärän ylittävän määrän vastauksia, katsotaan kokeen kyseisen osan kokonaispistemäärän muodostuvan siitä sallitusta määrästä vastauksia, joiden pistesumma on pienin.

Reaalikokeen arvostelu

Suorituksia arvosteltaessa kiinnitetään huomiota erityisesti seuraaviin näkökohtiin.

Kypsyysttä osoittavat esimerkit:

- Asioiden käsittely ilmentää tietojen ja taitojen itsenäistä hallintaa ja kykyä niiden **soveltamiseen**.
- Vastaus osoittaa monipuolisia ja kehittyneitä **tiedonkäsittelytaitoja**.
- Tehtävän kannalta **olennaisia tietoja on riittävästi**.
- **Kokonaisuus on jäsennelty** ja asiasisällöltään johdonmukainen.
- **Syitä ja seurauksia tarkastellaan** asianmukaisesti eri näkökulmista.
- Esitetyt **väitteet perustellaan** selkeästi.
- Tehtäviin liittyviä **aineistoja käytetään** tarkoituksenmukaisesti.
- Esitetyt tiedot asetetaan **laajempiin asiayhteyksiin**.
- Erityisesti **pohdiskelua edellyttävissä tehtävissä erotetaan tosiasiat, perustellut kannanotot ja mielipiteet**.
- Annettuja **työkaluja** on käytetty tarkoituksenmukaisesti.

Suorituksen arvoa alentavat esimerkit:

- suorituksessa on selviä **asiavirheitä**
- ajatukset on **ilmaistu epäselvästi** tai epätarkasti
- esitetyt tiedot osoittavat, että kokelas on **käsittänyt tehtävän väärin**, tai ne ovat muuten tehtävänannon kannalta epäolennaisia; vastauksen pituus ja detaljien määrä eivät sinänsä ole ansioita
- **vastaus rakentuu pelkästään mielipiteiden varaan**
- suorituksessa **toistetaan** samoja asioita

- suorituksessa esitetään selvästi **lain tai hyvän tavan vastaisia lausumia.**

KIELIKOKEET (en, sa, ea, ru):

Taulukko 1. Ylioppilastutkinnossa järjestettävien kielikokeiden oppimäärät.

Kielikoe	Pitkä oppimäärä	Keskipitkä oppimäärä	Lyhyt oppimäärä
Toinen kotimainen, ruotsi	X	X	-
Toinen kotimainen, suomi	X	X	-
Englanti	X	-	X
Espanja	X	-	X
Ranska	X	-	X
Saksa	X	-	X
Venäjä	X	-	X
Italia	-	-	X
Portugali	-	-	X
Pohjoissaame	-	-	X
Inarinsaame	-	-	X
Koltansaame	-	-	X
Latina	-	-	X ¹

- **Kokelas saa yhdellä tutkintokerralla osallistua vain yhteen pitkään oppimäärään perustuvaan vieraan kielen kokeeseen.**
- Jos kokelas haluaa osallistua useampiin pitkään oppimäärään perustuviin vieraan kielen kokeisiin, kokeet tulee suorittaa eri tutkintokertoilla.
- **Lyhyeen oppimäärään perustuvia vieraan kielen kokeita hän voi yhdellä tutkintokerralla suorittaa enintään kaksi.** Jos kokelas osallistuu samana koepäivänä kahteen lyhyen oppimäärän kokeeseen, hän saa kokeiden suorittamiseen 2 tuntia lisää aikaa.

Kielikokeeseen sisältyy seuraavia kielitaidon osa-alueita mittaavia tehtäviä:

- kuullun ymmärtäminen
- luetun ymmärtäminen
- kirjallinen tuottaminen
- sanaston ja rakenteiden hallinta

Jos kokeeseen sisältyy kuullun ymmärtämistä mittaavia tehtäviä, kokelaan on jätettävä arvosteltavaksi suoritus kuullunymmärtämisen tehtäväkokonaisuudesta sekä lisäksi suoritus ainakin yhtä muuta osa-aluetta mittaavasta tehtäväkokonaisuudesta, jotta koesuoritus olisi hyväksytty!

Kokelas voi valita, missä järjestyksessä hän suorittaa koetehtävät. Hän voi palata kirjallisia taitoja mittaavien tehtävien aineistoihin ja joihinkin kuullun ymmärtämistä mittaavien tehtävien aineistoihin koeajan kuluessa.

Kokelas voi muuttaa kaikkia vastauksiaan siihen asti, kunnes hän päättää kokeen.

Kokelas on itse vastuussa siitä, että hän noudattaa annettuja ohjeita ja tuottaa pyydetyn määrän suorituksia.

Osa teksteistä voidaan kuulla useampaan kertaan, osa vain kerran. Jotkut kuultavista teksteistä voivat olla myös videoita.

Luetun ymmärtämistä mittaavissa tehtävissä mitataan kokelaan kykyä ymmärtää kirjoitettua kieltä ja vastata lukemansa perusteella erilaisiin tehtäviin. Kuullun ja luetun ymmärtämistä mittaavat tehtävät ovat monimuotoisia ja monimediaisia. Tehtävissä mitataan kuullun tai luetun tekstin pohjalta esimerkiksi sen pääajatuksen tai pääajatuksen ymmärtämistä, tärkeiden yksityiskohtien, esimerkkien jne. ymmärtämistä, päätelmien tekemistä sekä merkityksen ymmärtämistä tai tulkintaa.

Niissä kielikokeissa, joihin sisältyy myös kuullun ymmärtämistä mittaava tehtäväkokonaisuus, enimmäispistemäärä on 299 pistettä.

Pistemäärät jakautuvat kielitaidon eri osa-alueita mittaavien tehtäväkokonaisuuksien välillä seuraavasti:

- kuullun ymmärtäminen 80–90 pistettä
- luetun ymmärtäminen 70–90 pistettä
- sanasto ja rakenteet 20–40 pistettä
- kirjallinen tuottaminen 99 pistettä.

Niissä kielikokeissa, joihin ei sisälly kuullun ymmärtämistä mittaavaa tehtäväkokonaisuutta, enimmäispistemäärä on 209 pistettä.

Pistemäärät jakautuvat kielitaidon eri osa-alueita mittaavien tehtäväkokonaisuuksien välillä seuraavasti:

- kuullun ymmärtäminen 80–90 pistettä
- luetun ymmärtäminen 70–90 pistettä
- sanasto ja rakenteet 20–40 pistettä
- kirjallinen tuottaminen 99 pistettä

- **ÄLÄ YLITÄ MERKKIMÄÄRIÄ KIRJOITELMISSA**
- **ÄLÄ PLAGIOI VALMISTA TEKSTIÄ JA LAUSEITA KOEAINEISTOSTA**
- **> PISTEVÄHENNYKSET**

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Kaikille pakollinen ylioppilastutkinnon aine!

Äidinkielen koe on kaksiosainen: siihen kuuluvat **lukutaidon koe ja kirjoitustaidon koe.**

Lukutaidon kokeen arvioinnissa painottuvat luetun ymmärtäminen sekä tekstien analyysi- ja tulkintataidot.

Kirjoitustaidon kokeessa kirjallisen ilmaisun ja tekstin rakentamisen taidot. Molemmissa kokeissa aineistoilla on vahva asema, joten lukeminen ja kirjoittaminen liittyvät niissä toisiinsa.

Kokeet järjestetään eri koepäivinä. Äidinkielen arvosana määräytyy näissä kokeissa saadun pistesumman perusteella.

Äidinkielen kokeen hyväksytyn arvosanan edellytyksenä on, että kokelaalla on suoritus kokeen molemmista, eri päivinä suoritettavista osista.

Jos kokelas jättää saapumatta jompaankumpaan äidinkielen kokeen koetilaisuuteen tai ei jätä molemmissa koetilaisuuksissa koesuoritusta arvosteltavaksi, katsotaan kokonaissuoritus keskeytyneeksi eikä kompensatio ole mahdollinen. Kokelaan on koetta uusiessaan suoritettava kokeen molemmat osat uudelleen.

Molemmissa kokeissa tekstit kirjoitetaan yleiskielellä.

Vastaustekstin kappalejako osoitetaan jättämällä tyhjä rivi kappaleiden väliin, myös mahdollisen otsikon jälkeen jätetään tyhjä rivi.

Oikolukuohjelma ei ole käytössä.

Tekstin voi kirjoittaa myös esimerkiksi Libre Office -tekstinkäsittelyohjelmassa, josta kokelas siirtää kirjoittamansa tekstin vastaukselle osoitettuun tilaan.

Kunkin kokelaan äidinkielen koesuorituksesta annetaan tietty pistemäärä. Kokelaan lukutaidon kokeessa saama pistemäärä lasketaan yhteen kirjoitustaidon kokeessa saadun pistemäärän kanssa.

Lukutaidon kokeen maksimipistemäärä on 60 pistettä ja kirjoitustaidon kokeen 60 pistettä.

Äidinkielen kokeesta saatava maksimipisteluku on siten 120 pistettä.

S2-koe (Suomi toisena kielenä):

Kokeessa arvioidaan sekä vastaanottamistaitoja (kuuleminen ja lukutaito) että tuottamistaitoja (kirjoitustaito).

Kokeen rakenne:

- kuullun ymmärtäminen,
- lukutaitoa ja
- kirjoitustaitoa

Kuuntelemisen tehtäväkokonaisuudessa mitataan kokelaan kykyä ymmärtää puhuttua kieltä, joko monologia, dialogia tai ryhmäkeskustelua.

- Tehtävät voivat olla monivalintatehtäviä, avoimia kysymyksiä tai erilaisia reagointi- tai tiivistämistehtäviä.

Lukutaidon tehtäväkokonaisuudessa mitataan kokelaan kykyä ymmärtää kirjoitettua kieltä ja vastata lukemansa perusteella erilaisiin tehtäviin, jotka edellyttävät tekstin tuottamista kohdekielellä.

Tehtävissä mitataan esimerkiksi pohjatekstin pääajatuksen tai tärkeiden yksityiskohtien ymmärtämistä, päätelmien tekemistä luetusta sekä yksittäisten ilmausten ymmärtämistä ja tulkintaa.

Lukutaidon tehtäväkokonaisuus muodostuu avoimista kysymyksistä. Tehtäväkokonaisuudessa mitataan ennen kaikkea kokelaan kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

Kirjoitustaidon tehtäväkokonaisuudessa arvioidaan opiskelijan kykyä tuottaa itsenäisesti tekstiä ja ilmaista suomeksi ajatuksiaan lukion suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän aihepiireihin ja lukion aihekokonaisuuksiin liittyvistä teemoista.

Kirjoitustaidon tehtäväkokonaisuus jakautuu

a) lyhyeen kirjoitustehtävään ja

b) kirjoitelmaan

Lyhyessä kirjoitustehtävässä mitataan sitä, miten kokelas pystyy reagoimaan annettuun aineistoon ja ottamaan huomioon sen piirteet ja edellytykset omassa viestissään. Viesti voi olla esimerkiksi kommentti pohjatekstiin liittyvästä aiheesta, sähköpostiviesti, blogiteksti tai jokin muu arkielämän teksti.

Kirjoitelmassa arvioidaan kokelaan kykyä tuottaa itsenäisesti yhtenäinen teksti annetusta aiheesta ja kykyä ilmaista ajatuksiaan suomen tai ruotsin kielellä. Kirjoitelman on sisällöltään vastattava tehtävänantoa. **Tehtävänannon mukaan kirjoitelma voi olla pelkästään otsikkoon pohjautuva, sen on pohjaututtava tai liittyttävä aineistoon tai aineistoa käytetään siinä vain virikkeenä.**